

ዓቢይ ጾም

ብኣባ ዓውተ ወልዱ ማ.ሲቶ

መባእታ ዓቢይ ጾም ካብቲ ኣብ ሃገርና ዚዝውተር 7 ኣጽዋማት፣ ማለት፡-

1. **ጾመ ነቢያት** - ካብ ዘመነ ስብከት ሕዳር 15 ጀሚሩ ክሳብ ድሮ ልደት 40 ናይ 40 መዓልታት ጾም፤
2. **ጾመ ገሃድ** - ድሮ ልደትን ድሮ ጥምቀትን ዝጽወማ ሐሐደ ዕለት ብድምረን 2 መዓልታት ጾም፤
3. **ጾመ ነነዌ** - ሰለስተ ሰሙን ቅድሚ ጾም ዓርብዓ -ሰኑይን ሰለስን ረቡዕን- ዚጽወም ናይ 3 መዓልታት ጾም፤
4. **ዓቢይ ጾም (ጎርቃል፣ ጾመ ዓርብዓ፣ ሕማማት)** - ብድምሩ ናይ 56 መ ዓልታት ጾም፤
5. **ጾመ ኣዋርያት** - ኣዋርያት መንፈስ ቅዱስ ምስ ተቀበሉ ካብ ጽባሕ ጳራቅሊጦስ ክሳብ 5 ነሓስ (በዓል ጴጥሮስ ወዳውሎስ) ዝጸምዎ ካብ 10-40 መዓልታት ዘጠቃልል ጾም፤ (ፍሲካ እነተደንገዎ ይሓጽር ፋሲካ እንተ ቀደመ ድማ ይነውሕ)
6. **ጾመ ፍልሰታ** - ካብ ነሓስ 1 ክሳብ ድሮ ፍልሰታ ማለት 16 ነሓስ ዝጽወም ማይ 15 መዓልታት ጾም፤
7. **ጾመ ዓርብ-ሮቡዕ** - ምሉእ ዓመት ካብ ትንሣኤ ክሳብ ጳራቅሊጦስ ዘሎ ጊዜ ወጻኢ ዝጽወም ጾም፤

ሓደ ከይኑ፣ ቅድስት ቤተክርስቲያን ንኣሠር እቲ ምእንቲ ድሕነትና ጾምን ጸሎትን፣ ሥቃይን መከራን፣ ስቅለትን ሞትን፣ ኣሕሊፉ ኣብ ዓውት ትንሣኤን፣ ምሕረትን ድሕነትን ዘብጸሐና መድሓኒና ኢየሱስ ክርስቶስ ተኸቲላ ፣ ነቲ ንሱ ብክንገር ዘይካኣል ጸዕሪ ዝረኸበልና መሰል ናጽነት ደቂ ኣምላኽ፣ ናትና ክንገብሮን ናቱ ኪገብረና ንዝመጸ ኣምላኽ ናቱ ከና ክንርከብን ስጋና፣ ታቦት ኣምላኽ ኮይኑ ንኸርከብ፣ ብጾምን ብጸሎትን ከነሰናድዎ፣ ንነፍስና ከዓ ካብ ኣምላኽናን መድኃኒናን ካብ ዝፈልየና ዘበለ ርሒቅና ምስ ኣምላኽና፣ ምስ ሓውና፣ ምስ ብጻይና ዕርቅን ሰላምን ገርና ሕይወትና ኣብ ቀጻሊ ሰላምን ድሕነትን ጽድቅን ኣሰጋጊርና ክነብር ቢላ ንደቃ እትሰርዖ ሕሩይ ግዜ ተሓድሶ መንፈስ ኢዩ።

ዓቢይ ጾም ሸመንተ ሰናብቲ ዘጠቃልል 55 መዓልታት ጾምን ጸሎትን ስግደትን ኣስተንትኖን ሠናይ ተግባራትን ብፍሉይ ኣገባብ እነዘውትረሉ ጊዜ ንሥሓን ጊዜ ኣብ ፈቃርን መሓርን ዕጉስን ኣምላኽና ንምለሰሉ እዋንን ኢዩ።

ሰንበት ዘዘውረደ

ቅዱስ ያረድ ነዚ እዋን እዚ ዝኸውን ጸሎታት ኪደርስ ከሎ ምስ ብሉይ ኪዳንን ምስ ሓዲስ ኪዳንን ኣገናዚቡ ብሓቂ ንጹር ዝኾነ ትምህርትን ጸሎትን ኣስተንትኖን ሰሪዑ

ገደፈልና። ንንፍስ ወከፍ ሰንበት ፍሉይ ሽምን ትርጉምን ብምሃብ ከዓ ዓሚቕ ትርጉም ዝሓዘለ መዛሙር ሰሪዑ ይርከብ።

1ይቲ ሰንበት፡ ናይዚ ዘመንዚ ዘኅርቃል ወይ ከዓ ዘወረደ ተባሂላ ትጽዋዕ። ዘሕርቃል ዝተባህተሉ ምኽንያት ንጽባሒቱ ጸመ ኅርቃል ስለዝኣቱ ኢዩ። ኅርቃል (Emperor Heraklius) ዝተባህለ ናይ ቢዛንታይን ንጉሥ፡ ብዘመነ መንግሥቱ፡ ናይ ሃገረ ፋርስ ሓያላን ነገሥታት ንኢየሩሳሌም ወሪሮም፡ ነቲ መድኃኒና ኢየሱስ ክርስቶስ ዝተሰቅለሉ መስቀል ከይተረፈ ወሲዶሞ ስለዝነበሩ፤ ንጉሥ ሕርቃል፡ ንእግዚአብሔር ጸግዑን ዋልታኡን ብምግባር፡ ኣንጻር ነገሥታት ፋርስ ተዋጊኡ፡ ንመስቀል ካብ ኢድ ነገሥታት ፋርስ መንዚዑ ንኢየሩሳሌም ስለዘምለሰ፡ ሕዝቢ ተሓጉሱ ብሕርቃል ጌሩ ድንቅ ዝኾነ ነገር ንዝፈጸመ ኣምላኽ ንምምስጋንን፤ ምኽንያትን መጋበርን ናይዚ ዓወትዚ ንዝኾኑን ንጉሥ ሕርቃል መዘከርታ ጸመ ሕርቃል ተባሕሉ ተሠርዐ።

ብኣሠያይማ ቅዱስ ያረድ ግን ሰንበት ዘወረደ ተባሂላ ትጽዋዕ። ምኽንያቱ ድማ፡ በዛ ሰንበት ክርስቶስ ካብ ሰማይ ናብ ምድሪ ወሪዱ ምእንታና ሥጋ ምልባሱን ምስቃዩን ምግቱን ክነስተንትን ንጽዋዕ ስለዘለፍ ኢዩ።

መዝሙር ናይዛ ሰንበት እዚኣ “ንእግዚአብሔር ብፍርሓት ኣገልግሉ” ብምባል ቀዳማይ ጥበብ ብዝኾነት ብፍርሓት እግዚአብሔር ተመሪሕና ብተጋድሎን ብንሥሓን ናብ ኣምላኽና ክንምለስ የስተምህረናን የተሓሳስበናን። ፈሪሃ እግዚአብሔር ማለት ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ብቅንዕና ምምልላስ ማለት ኢዩ። እዚ ዝፍጸም ከዓ ሓሳብናን ቃልናን ግብርናን ብፍቅሪ እግዚአብሔር ኪግዛእን ኪምራሕን ከሎ ኢዩ’ሞ፤ ናይ ሙሉ ሕጊ ፍጻሜ ብዝኾነት፡ ብፍቅሪ ኣምላኽናን ብፍቅሪ ብጻይናን ብዝርኢ ንዘለፍ ጉድልነት ሙሉ በዚ ሕሩይ ጊዜ ተሓድሶን ጊዜ ንስሓን ኣብ ሓቁን ቁምነገሩን ንምለሶ።

ንባባት ሰንበት ዘወረደን መንፈሱን መልእኽቱን፡

1ይ ነባብ፡ - ዕብራውያን 13፡7-17 ... ኢየሱስ ክርስቶስ ትማልን ሎምን ንዘለዓለም ንሱ ኢዩ። ብብዓይነቱ ብዝኾነ ጋሻ ትምህርቲ ኣይትሰሓቱ።በቲ ነቶም ዝሰዓብዎ ሓንቲ ዘይጠቀሞም ናይ መብልዕ ሥርዓት ዘይኮነ፤ ልብኹም ብፀጋ እንተ ጸንዐ ሠናይ ኢዩ። ...

ሓድነት ፍቅሪ ኣመላኽ ኣብ መንጎ ኣገልገልትን ተገልገልትን ኬንጸባርቑ፡ ክርስቶስ ከዓ ከምቲ ትማሊ ሎሚ፤ ከምዚ ሎሚ ድማ ንዘለዓለም ሓቅናን መገድናን ሕይወትናን ኮይኑ ንዘለዓለም ዚነብር ስለዝኾነ፡ እቲ ዝመሃረና ትምህርቱ’ውን ብጊዜ ዘይለዋወጥ ዘለዓለማዊ ሓቂ ብምኻኑ ሓዲስ ትምህርቲ ዘይኮነስ፡ ብሓዲስ መንፈስ ነዚ ሓቂ’ዚ ናትና ገርናዮ ክንርከብ የስተምህረና። ነዚ ሽዓ ኢና መሪሕ ምሕዳስ መንፈስና ገርና ክንካየድ ዘለፍ በዚ እዋን ተሓድሶ-መንፈስ ኢላ ቅድስት ቤተክርስቲያን ሠሪዓትልና ዘላ ጊዜ።

2ይ ንባብ፡ - ያዕቆብ 4፡ 6 - ፍጻሜ ... አምላክን ንዕቡያት ይጸረሮም ንትሑታት ድማ ፀጋ ይህበም... እምባኣርሲ ንአምላክ ብፍርሓት ተገዝእዎ፤ ንድያብሎስ ተጸረርዎ ንሱ ኸኛ ካባኻትኩም ኪሃድም ኢዩ። ንአምላክ ቅረብዎ፤ ንሱ ድማ ኪቀርብኩም ኢዩ።... ኣብ ቅድሚ እግዚአብሔር ትሕት በሉ፤ እናበለ ናይ ጥፍኣት መገዲ ንዝኾነ ትዕቢት ደርቢና ትሕትና ከነጥሪ ይምዕደና፤ ከመይ ኣምላክ ንጸጋታቱ ነትሑታት ጥራሕ ኢዩ ዝህብ ከምኡ ድማ በቲ ዝተገብረልና ናይ ድሕነት ዕድመ መሠረት ናብ ኣምላክ እንተቀረብና ኣምላክ ድማ ኣባና ኪመጽዕን ማሕደሩ ኪገብረናን ኢዩ።

ቀጺሉ ብፍቅሪ ሓድሐድ፤ ነነድሕድና ናይ ሠናይ ተግባር መጋበሪ ክንከውን እምበር ብምንቅቃፍ ነታ ናይ ኩሉ ሕግን ጽድቅን ኣኸለል ዝኾነትት ፍቅሪ ከይነጉድል ይምዕደና።

ኣብ መወዳኢታ ክፋሉ ድማ ሰብ ናተይ ዚብሎ ካብ ኣምላክ ዘይተቀበሎ ነገር ስለዘይብሉ ብትሕትና ንአምላክ ከመስግንን ፍቃድ ኣምላክ ከምቲ ኣብ ሰማይ ዝኾነ ኣብ ምድሪ ኩላን ኣብ ሕይወት ነፍስ ወከፍናን ኪፍጸም ኪምህለልን ኪጽዕርን ከምዝግባእ የስተምህረና።

3ይ ንባብ፡ - ግብሪ ሓዋርያት 25፡ 13 - ፍጻሜ ... ከም ሓዋርያ ጳውሎስ ምእንቲ ክርስቶስ ክስን ማእሰርትን መክራን ሓሳርን ምቅባል ዕጫ ኩልና ተሸተልቲ ክርስቶስ ምኃንን፤ ኣምላክ ነቶም መሰኻኸሩ ኮይኖም ንዝቆሙ ባዕሉ ትብዓትን ቃልን ከምዝህቦምን ዘዘኻኸር ኮይኑ ንነፍስ ወከፍና ሕያው መሰኻኸር ክርስቶስ ኩና ክንርከብ ከምዝግበኣና የዘኻኸረና።ካብ ንሱብ ንአምላክ ክንፈርህን ከነገልግልን ንሕይወትና ምእንታኡ ከነሕልፍን ጸዋዕታ ክርስትናና ኢዩ።

4ይ ንባብ፡ - ካብ ወንጌል ዮሐንስ 3፡ 10 - 25

ድሕነትና ምእንቲ ኪፍጸመልና ፡-

- 1. ብወገን እግዚአብሔር-ኣብ ወሰን ዘይብሉ ፍቅሪ (16)
- 2. ብወገን መድኃኒና ኢየሱስ ክርስቶስ ሥቃይን፡ መክራን፡ ስቅለትን፡ መሥዋዕትነትን፡ ክሳብ ሞት ታኣዛዚ ኩንካ ምርካብን፡ ኣድሊዩ (14-15)

ብወገና ድማ፡-

- 3. ሰጋእ ዘይብል እምነት፤ (18)
- 4. ኣብ ግብሪ ዝተርጎም ሕያው እምነት የድሊ። (19-21) ንፍቅሪ / ፈሪሃ-እግዚአብሔርን ሥቃይ መድኃኒና ኢየሱስ ክርስቶስ ብእምነት ተቐቢልና ኣብ ግብሪ ንምውዓል ነዚ ሕሩይ ዘመን ንተሓላዞ ኣሎና።

ፍቅሪ እግዚአብሔር ኢዩ ንድሕነትናን ንመሥዋዕትነት መድኃኒና ኢየሱስ ክርስቶስ ተግባራዊ ዝገብሮ። ስለዘፍቀረና ኢዩ ምእንቲ ድሕነትና ኪብል ንሓደ ወዱ በጃና ኪኸውን ኣሕሊፉ ዝሃዐ።

ነዚ ፍቅሪ እዚ ተቀቢልና ክንክእልን መስዋዕትነት መ.ኢ.ክ ከዓ ኣብ ቁምነገሩ ኪበጽሕ፡ ማለት ነፍስ ወከፍና ድሒናን ተቀዲስናን ክንርከብ፡ በታ መንፈስ ቅዱስ ብኣፍ ዳዊት መዘምር ገሩ “እግዚአብሔር ምፍራሕ መጀመርታ ጥበብ ኢያ” (መዝ.

111: 10) ቢሉ ዘስተምህረና፤ ብፈሪሃ እግዚአብሔር ክንካያድ የድልየና። ፈሪሃ-እግዚአብሔር ንክርስቲያን ካብ ኣምላኽን ቃል ኣምላኽን ዝተኣዘዘ፡ ብመንፈስ ውሉድነት ዝተሰነየ ኣኽብሮን ተኣዘዘን ዝሓትት መንፈሳዊ ተግባር ኢዩ። ብሓልዮት ኣምላኽን፡ ብፍቅሪ ኣምላኽን፡ ብምሕረት ኣምላኽን እናተደነቅካ፡ ከም መስዋዕቲ ምስጋና ዝቀርብ ውዳሴን ኣምልኾን ኣኽብሮን ከዓ ኢዩ ተግባራዊ ዝገብሮ።

እምበኣርከስ ኣብዛ ቀዳመይቲ ሰሙን ጸመ ኣርብዓን ዝተረፈ መዋዕል ሕይወትናን ውራይ ድንገትና ስለዝኾነ ብዓቢይ ተገዳስነት፡-

1. ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ብፍርሓት/ብፍቅሪ ክንመላለስ
2. ንግሥተ መንፈሳውያን ሓይላት ንዝኾነት ትሕትና ዋና ረጅሒት መንፈሳዊ ሕይወትና ገርና ክንካየድ፤
3. እምነትና ብጊዜን ብኵነታትን ዘይለዋወጥ ኣብቲ ሓቂ ብርእሱ ዝኾን ክርስቶስ ዝተመስረተ ብምጻኑ ንእምነትና ንፍለጦን ካብ ብለን ዓይንና ንላዕሊ ገርና ንሓልዎን፤
4. ክብርናን ሞገስናን ካብኡን ብኣኡን ስለዝኾነ፡ ኃይሊ ክርስቶስ ምሳና ክሳብ ዘሎ ካብ ክርስቶስ ዝኸለልየና ዝኸለል ኃይሊ ከምዘየሎ ተገንዚብና ብሞት ኮነ ብሕይወት ምስኡ ክንርከብ ንትጋህ፤
5. ንኸብሪ እግዚአብሔር ዝተፈጠርና ክቡራት ፍጥረት ስለዝኾና፡ ነዚ ክብሪዚ ብዘንጸባርቅ መገዲ ኣብ ቅድሚ ኣምላኽን ኣብ ቅድሚ ሰብን ንመላለስ፤
6. መሥዋዕትነት ክርስቶስ ኣብ ሕይወተይ ግቡእ ፍሬኡ ኪፈሪ ለይቲ ምስ መዓልቲ ንጽዓር፤
7. ንዝሓለፈ ሕይወትና መርሚርና ንኸብሪ እግዚአብሔርን ንጽድቅናን ዘይበቅፅ ወገኑ ብንሥሓ ገርና ነሓድሶ፤
8. ቍርጺ ፍቓድና ኣሓዲስና ካብ ሞት ናብ ሕይወት ምስ ዝተሳገሪ ክርስቶስ ካብ ሞት ሓጢአት ናብ ትሕድስቲ ሕይወት ተሳጊርና ቅዱስ ፋሲካ ንምብዓል ንሰናዶ።

ወላዲተ ኣምላኽ እግዝእትነ ማርያም ረዳኢትናን ኣማላዲትናን በዚ ቅዱስ ጊዜ እዚ ተሰንየና። ኣሜን።